

Мирољуб Јевтић
Факултет политичких наука, Београд

КОМЕИТО ПАРТИЈА - ПРИМЕР ВЕРСКЕ ПОЛИТИЧКЕ ПАРТИЈЕ*

Сажетак

Политикологија религије је наука која посебан акценат ставља на верске политичке партије. Партија Нови Комеито једна од утицајнијих политичких партија у Јапану је типичан пример верске политичке партије. Формирала ју је будистичка верска заједница Сока-Гакаи са циљем остваривања њених идеја у јапанској политици. Под притиском јавности због секуларног карактера друштва Нови Комеито се формално одрекла везе са верском заједницом. Али је суштински партија наставила да се бори за идеале верске заједнице.

Кључне речи: Нови Комеито, Соко-Гакаи, верске партије, секуларизам, политикологија религије

Политичке партије су један од најважнијих елемената савременог политичког живота и политичких система. Без улоге политичких партија данас није могуће замислити политику. Због тога се политикологија религије у великом делу своје делатности бави политичким партијама организованим на верским основама¹⁾. У овом тексту ће се говорити о најзначајнијој политичкој партији у савременом Јапану која се базира на религијским основама. Јапан је пре Другог светског рата био шинтоистичка верска држава²⁾. Како је шинтоизам према свим показатељима био основна идеоло-

* Овај текст писан је у оквиру пројекта 179008 који финансира Министарство просвете и науке Републике Србије

- 1) Мирољуб Јевтић, „Political Science and Religion“, *Политикологија религије*, бр.1/2007. год. 1.
- 2) Reimon Wachika, „A Look at Religion in Japan“, *Политикологија религије*, бр.1/2010. год. 4.

шка основа јапанског милитаризма, експанзионизма и идеологије сличне немачком нацизму, после Другог светског рата окупаторске америчке снаге су га ограничиле. Напросто речено Јапан је силом прилика постао секуларна држава, против воље јапанског народа. Уставом који је донет 3 новембра 1946. у члану 20 је то дефинисано на следећи начин” Слобода религије је гарантована свима. Ниједна религијска организација неће бити привилегована од стране државе и не ће моћи да врши било какву политичку власт. 2) Нико неће бити примораван да учествује у било којој верској активности, слављу, обреду или пракси. 3) Држава и њени органи ће се уздржавати од организовања верске наставе или било какве друге религиозне активности”³⁾

То се посебно види из одредби којима се дефинише положај и улога цара. Царској личности је устав посветио свој први део, дакле најважнији. Тамо је у члану 1 речено “Цар ће бити симбол државе и јединства народа, његова функција је плод народне воље којој припада пуни суверенитет”⁴⁾

Колико се то разликује од ранијег устава донетог 1889. види се из члана 4 тога старог устава: “Цар је поглавар државе, њему припада суверена власт коју он врши у складу са одредбама овог устава”⁵⁾. Цар је истовремено био и врховни свештеник шинто религије⁶⁾.

Ситуација се после другог светског рата потпуно променила. Окупационе власти су промениле функцију цара и секуларизовали државу. Политичке партије које су се формирале биле су формално правно приморане да се држе секуларних норми и морале су да поштују члан 20 устава, који је практично забрањивао мешање вере и политике. Али све ово што је било дефинисано ранијим уставом, укинутим после пораза у Другом светском рату, није било лако избрисати из душе народа. Зато што предратни облик политичке организације јапанском народу није био наметнут, већ је био његова воља. Напротив наметнут је био секуларни поредак дефинисан послератним уставом из 1946. године. Али устав и политичке промене нису могле тако лако да потисну колективну свест јапанског

3) <http://www.solon.org/Constitutions/Japan/English/english-Constitution.html> (доступно 12.3.2011)

4) Исто

5) <http://history.hanover.edu/texts/1889con.html> (доступно 2.3.2011)

6) http://en.wikipedia.org/wiki/Emperor_of_Japan (доступно 2.3.2011)

народа у коме је место шинто религије играло велику улогу. Додуше сви они који познају Јапан говоре да је то народ са веома синкретичким религијским веровањима. Познати религиолог Мирча Елијаде о томе вели “..често се каже да Јапанци живе као конфучијанци, да су у браку са шинто, а да умиру као будисти”⁷⁾. Шинто је међутим имао жиг неприхватљиве религије, јер је оптуживан за јапански експанзионизам. Зато Јапанци нису могли да своје религијске захтеве у односу на друштвени живот изразе преко њега. Али ако су они синкретички религиозни, то им је респектовање ова два друга религијска веровања омогућило да своје религијске захтеве остваре преко та два друга учења и да пробају да постигну исто оно што су раније постизали са шинтом. У коришћењу ова два верска учења су им посебно помогле чињенице да су и будизам и конфучијанизам били жртве јапанског милитаризма. Главне мете јапанског експанзионизма биле су конфучијанска и будистичка, Кина, Кореја, Бурма итд. Тако да су ове две религије могле да у јапанској ситуацију играју, на извештан начин, исту ону улогу коју је у Немачкој после другог светског рата играла јеврејска религија која је била жртва нацистичког политичког пројекта. Управо због тога као резултат потребе веома поносног јапанског народа да се превреднује јапанска прошлост и поврати достојанство пољуљано због пораза искоришћена је врло занимљива верска појава која се зове Соко-Гакаи⁸⁾.

Соко Гакаи је постао занимљив врло брзо после краја Другог светског рата . Али овај верски покрет је створен у шинтоистичком Јапану у време снажног војног експанзионизма земље излазећег сунца. Соко Гакаи је будистичка организација створена 1930. Њен оснивач звао се Макигучи Тсунесабуру (Makiguchi Tsunesaburo 1871-1944). Покрет је почео као образовни. Инспирацију за оснивање организације Тсунесабуру је нашао у учењу будистичког монаха Ничирена из 13. века. По мишљењу Мићијаки Окујаме, јапанског политиколога религије ничрен будизам остварује велики утицај у разним слојевима јапанског друштва, а у модерном Јапану је посебно популаран због националистичких конотација које је монах Ничирен неговао и популаризовао кроз своју интерпре-

7) Мирча Елијаде, *Водич кроз светске религије*, Народна књига, Алфа, Београд, 1996, стр. 266.

8) Okuyama Michiaki, „Soka Gakkai as a Challenge to Japanese Society and Politics”, *Политикологија религије* бр.1/2010, год. 4.

тацију будизма⁹⁾. Већ то даје довољан одговор зашто је овај покрет, зачет 1930, тада био много мање утицајан него данас. Тада се позивање на национализам није морало тражити у будизму, када је већ државни шинто имао превасходно ту улогу да шири идеју супериорности јапанске нације и да пропагира на њој засновани национализам. Али ситуација је после другог светског рата била сасвим друкчија. Јапан је био поражен. Жртве огромне. Скоро да није било породице без погинулих. Сада су те жртве морале да се још и оптужују да су убице, крвопије, ратни злочинци, нацисти и да породице све то прихвате као легитимно. И да како су они то доживљавали плују по својим сопственим синовима, очевима и дедовима који су пали за породице које их сада по закону морају да блате или у најмању руку да се не буне ако их неко као злотворе блати.

У таквој ситуацији¹⁰⁾ није било тешко наћи подршку за било какву идеју која би у прихватљивој форми могла да изврши превредновање дотадашње историје Другог светског рата. И ту се родио простор за напредовање идеја које је ширио и за које се залагао Соко Гакаи. Иако је његов оснивач већ би мртав следбеници су следећи његов пример постали веома популарни у Јапану. Што је то тако, ни најмање није тешко објаснити. Јапански устав је државу учинио секуларном, али је дозволио слободу испољавања религиозности. То је како смо рекли подразумевало и шинто. Али ако је шинто био симбол национализма, експанзионизма и свега везаног са тим, људи су избегавали да га отворено негују. Тако су следећи право на слободу вере бирали ону форму религије која би била легитимна а истовремено и могући пут ка превредновању националне историје, нарочито скорашње. То би све требало да умири савести породица које су у рату изгубиле своје најмилије, за које се сада тврди да су лоши момци чији пример не треба следити.

Соко Гакаи се у том смислу показао као изванредан пут којим се све то може постићи. Са једне стране то је верско учење а религија је дозвољена. Са друге то је будизам, дакле религија која је била жртва и савезник Американаца у неку руку, јер су се будистичке нације бориле на страни савезника. Додуше било је ту изу-

9) Исто

10) Fujimoto Ryuji, „Political Thought and Religion in Postwar Japan: Focusing on Changes in the Early 1970s”, *Политикологија религије* бр. 1/2010, год. 4.

зетака какав је био Тајланд који је сарађивао са Јапанцима¹¹⁾. И на крају веома важан разлог, чињеница да је ничерен будизам на који се Соко Гакаи позива развијао и неговао идеју јапанског национализма. Посебно је важно да Соко Гакаи није био једини покушај да се нађе религиозна форма за изражавање јапанског националног бића у условима секуларног политичког поретка. Али је сигурно да се развио у веома моћан и утицајан религијски организам после Другог светског рата. и може се како поменути Мићијаки Окујама каже посматрати као једно од најзначајнијих удружења ничерен будизма¹²⁾.

У религијском смислу Соко Гакаи је својим следбеницима обећавао да ће помоћи ојачавању њихових сопствених унутрашњих снага за решавање свакодневних животних проблема а на колективном нивоу да ће довести до јачања читаве заједнице, како заједница следбеника учења, тако читавог Јапана. У политичком смислу Соко Гакаи се посебно ангажовао у мировном покрету. Али је то веома дискутабилно питање са обзиром да је од почетка испољавао веома агресиван став према припадницима других религија. Та агресивност је додуше временом спласнула¹³⁾

Соко Гакаи је започела своје активности као део једног усмерења ничерен будизма која се назива Шошу (shoshu). Веома је важно да је Шошу 1991. године екскомуницирала Соко Гакаи под оптужбом да су скренули са правог пута и напустили религијску ортодоксију начерен будизма.¹⁴⁾ Колика је снага Соко Гакаи види се према њиховим сопственим подацима. Број породица које му припадају броји више од 8 милиона на јапанском нивоу. Удружење Соко Гакаи је организовано и на међународном нивоу. У том смислу број следбеника у свету према њима броји око 12 милиона чланова у преко 190 земаља¹⁵⁾.

Веома брзо је ова моћна религијска организација показала да јој циљ није само религиозна обнова јапанског човека већ и врло конкретна политичка делатност. У том смислу, схватајући да се религијска заједница не може борити за политичке циљеве у јед-

11) http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Thailand_%281932%E2%80%931973%29#World_War_II (доступно 12.3.2011)

12) Окујама Мићијаки, исто

13) Исто

14) Исто

15) Исто

ном плуралистичком и секуларном друштву Сико Гакаи одлучује да створи своју политичку организацију. И тиме јасно покаже да су њени циљеви и битно политички а не само чисто верски. Суочена са ситуацијом у којој је владајућим законодавством било прилично тешко формирати верску партију, удружење је 1961. године формирало политичку групу под називом Комеито или Федерацију за чисту владу, која је 1964. прерасла у политичку партију. Комеито је 1962. покренуо партијски орган "Комеи Шимбун" који се штампа у 800.000 примерака¹⁶⁾. Партија је заузела позицију која се налази између владајуће Либерално демократске партије и осталих опозиционих партија каква је Социјалдемократска партија Јапана. Према информацијама које сама партија даје она сада броји око 400.000 чланова, 190.000 мушкараца, 210.000 жена и 55.000 младих¹⁷⁾. Како видимо партија има више жена него мушкараца у свом чланству, што је веома неуобичајена чињеница, барем за прилике које владају у Србији нпр. Исто тако податак да има 400.000 чланова а да свој партијски орган штампа у 800.000 примерака, јасно показује да јој је утицај далеко већи него што је чланство. То су у ствари симпатизери који гласају за Комеито.

Чињеница да је формирана политичка партија која је отворено била продужена рука једне верске заједнице почела је да изазива критику либерално оријентисаних новина. Објављивани су бројни текстови у којима је политика Комеито критикована као политика која није дозвољена према уставу, који јасно забрањује мешање религије и политике. То није могло да не изазове пажњу јавности па је јапански парламент 70 тих година отворио расправу о природи ове политичке организације. То је могао да буде разлог за забрану деловања. Због тога руководство Комеита формално раскида везу са Соко Гакаи покретом. Руководство партије је тада изјавило да ће поштовати уставну одредбу о немешању религије и политике и стога је прогласило своје одвајање од Соко Гакаиа.

Та чињеница међутим никога није стварно уверила да су те везе прекинуте и Комеито је непрекидно на мети либералних новинара, који стално подсећају на везе који партија има са Соко-Гакаиом. То никако није ометало раст популарности ове политичке партије што јасно показује расположење великог дела јапанског друштва и њихов став према секуларизму. Комеито је постао то-

16) <http://www.komei.or.jp/en/about/basic.html> (доступно 2.3.2011)

17) Исто

лико значајан да су веће партије које су освајале власт и добијале мандат да формирају владу почеле да позивају ову партију да са њима формира владајућу коалицију. Коалиција која је формирала владу 1993-1994. је у свом саставу имала и Комеито. Снага Комеита је утицала да је јаче странке позивају у владу, али и да захтевају од ње извесне измене у смислу наглашенијег отклона од религије да би тако влада имала легитимитет. Стога је Комеито извршио одређене измене и 1998. године се трансформисао у партију која се од тада зове "Нови Комеито". Све те промене су утицале да тако реформисан Нови Комеито буде позван у коалициону владу са Либерално-демократском партијом и да са њом формира владе у периоду дугом десет година од 1999-2009.¹⁸⁾

То је јасно показало да религиозне партије било у чистом виду, било као партије које се ослањају на одређене религије нису никаква специјалност исламског света или Европе, где постоје демокришћанске партије, већ да је то пракса свих великих светских религија¹⁹⁾.

Колики је значај партије набоље ће се видети из података колико је она места освајала на разним нивоима власти. Прву велику политичку акцију је партија покренула критиком о корупцији у градској скупштини Токија. Као резултат тога ова је скупштина распуштена 14. јуна 1965. године. Када се непосредно после тога Комеито појавио на изборима за горњи дом парламента освојио је 11 места. Непосредно после тога 24 јула 1965 свих 23 кандидата Комеито су ушли у градску скупштину Токија. Од тада па надаље партија је кренула великим корацима у јапански политички живот. На изборима за Представнички дом јануара 1967. освојили су 25 места. Већ децембра 1969. постали су трећа партија по величини у Јапану. Тада су освојили 47 места у Представничком дому парламената. Посебно је важно да је Комеито од почетка своје активности преузимала и значајне спољнополитичке кораке. Тако је делегација Комеито са Кином издала заједничко саопштење о пријатељству са Кином. Партија је наставила да осваја значајан број места. Јуна 2000. године освојили су по пропорционалном изборном систему 7,76 милиона гласова. То их је увело и у владу. Влада коју је формирао Морихиро Хосокава 1993. имала је четири ми-

18) Исто

19) Миролуб Јевтић, *Политикологија религије*, Центар за проучавање религије и верску толеранцију, Београд, 2009.

нистра чланова Нове Комеито партије. Само годину дана касније шест чланова Нове Комеито партије су постали чланови кабинета. Како видимо ова је партија била један од ослонаца власти у дугом низу година. Све до 2009. када је колација изгубила изборе Нови Комеито је био члан владе²⁰⁾.

Оно што је за нас најважније као политикологе, а посебно као политикологе религије јесте да покажемо како је ова партија типичан пример политичког организовања са циљем остваривања религијских циљева. При томе је веома важно да је то остваривање верских циљева у условима једног секуларног система који захтева формално одвајање верских заједница од политичке власти.

Имајући све то у виду ваља подсетити на горе изнете чињенице да је ову партију формирала верска заједница Соко Гакаи, са циљем остваривања идеала које ова форма будизма негује као веру својих чланова. Управо је због тога партија дуго била а и сада је на мети либерално оријентисаних новинара и политичара који инсистирају на строгом одвајању вере и политике односно вере и верских заједница од правно-политичког устројства земље.

Због свега тога важно је видети како Нова Комеито партија објашњава свој однос према религији. Па све то ваља упоредити са ставовима либералних политичара и новинара који је нападају да је њена идеологија неспојива са секуларним политичким поретком. Говорећи о вези партије и Соко Гакаиа, партија каже: "Соко Гакаи је највећа изборна база која на локалном и националном нивоу подржава Нови Комеито и њене политичке принципе и политичку објективност. Та подршка се нимало не разликује од подршке које некој политичкој партији дају синдикати или удружења"²¹⁾. Дакле, Партија покушава да се оправда због оптужби да је у ствари продужена рука једне верске заједнице, што је уставом забрањено. При томе нормално одбија да каже да за то има основа. јер ју је та верска заједница основала. А чињеница да су се ове две организације, Сока Гакаи и Комето одвојили, не мора ништа да значи. Све то из једноставног разлога да припадници Сока Гакаиа гласају за њих. И сигурно не би гласали за Комеито да она не спроводи политику која Сока Гакаију и даље одговара. При томе мора се признати да логика политичког организовања које је Европа наметнула, та-

20) <http://www.komei.or.jp/en/about/basic.html> (доступно 2.3.2011)

21) Исто

кве односе сматра сасвим легитимним и да је са те тачке гледишта доводити законску оправданост постојања Комеито партије некоректно. Некоректно јер су идентично створене и демохришћанске и народне партије у Европи. Те партије су створене онда када је папа Лав XIII дао своју енциклику *Regum Novarum* којом је охрабрио римокатолике да се политички организују, јер је то био једини начин да се одржи утицај римокатоличке цркве на државном нивоу.²²⁾

Према томе ако је јапански секуларизам наметнут према европском моделу а јесте онда Комеито партија није ништа друго него оно што су демохришћанске партије у Европи. Говорећи о члану 20 којим се гарантује секуларизам Партија говори да је он наметнут Јапану после Другог светског рата на основу европског искуства које је сасвим друкчије него у Европи и да је наметнут у нади да се никада више из Јапана неће покренути рат. Самим тим се индиректно доказује да је секуларизам Јапану наметнут само због тога. Последице томе, порука је да секуларизам ни - када не би ни био наметнут Јапану, да није било рата. Самим да је веза између религије и политике а самим тим и веза између Сока Гакаиа и Комеита нешто сасвим природно. Као доказ зашто је религија учињена приватном ствари Партија наводи став из једног меморандума који су донеле савезничке окупационе снаге после Другог светског рата и који је претходио уставу а самим тим и секуларизму. Тај меморандум каже " Државни шинтоизам је коришћен од стране милитариста и ултра-националиста у Јапану како би се створио и неговао војни дух међу људима и да би се оправдао освајачки рат"²³⁾ . Према томе Партија каже да се никада и не би постављало питање односа религије и политике у Јапану да није било рата. Јер је Јапан држава у којој се увек држава користила религијом.

Посебно је важно да се Партија објашњавајући своје право да делује како делује и да има бирачку базу какву има сасвим исправно искористила и аргументе које јој дају саме окупационе снаге које су и наметнуле постојећи устав.

Говорећи о дискусијама поводом устава, Партија каже да се без обзира на чињеницу да се религија односно шинто оптужује за рат ипак одустало од предложене мере да се директно забрани учешће религиозних заједница у политици на основу става либералне политичке теорије која подразумева да се држава не сме мешати

22) http://en.wikipedia.org/wiki/Christian_Democracy (доступно 1.3.2011)

23) <http://www.komei.or.jp/en/about/view.html> (доступно 2.3.2011)

у религиозна питања. Следствено томе Партија сматра да је устав изричито избегао да забрани религиозним организацијама да учествују у политичком процесу²⁴⁾. Самим тим Партија поручује да је њено опредељење легитимно и да бирачка база има сасвим легитимно политичко право да се залаже и за идеале који су компатибилни са појединим верским учењима.

Из изложеног се сасвим јасно види да Комеито партија у ствари не негира своје везе са Соко Гакаијем, додуше неформалне, већ да доказује да је њено понашање у складу са уставом. Као посебно важан доказ Партија наводи став министра Токуџиро Канаморија. Он је скоро 20 година пре формирања партије Комеито казао да "клаузула о забрани верским заједницама да врше политичку власт не може да се тумачи као директна забрана политичких активности"²⁵⁾.

Из свега што се до сада рекло и што ћемо даље рећи види се да Комеито партија практично отворено брани своју позицију која се битно ослања на припаднике Соко Гакаи. У том смислу Партија наводи и речи директора Законодавног бироа владе Такао Охеда који каже "Чак и ако политичка партија коју подржава религиозна организација постане владајућа партија... та ситуација није супротна принципу одвојености државе и цркве коју предвиђа устав".²⁶⁾

Због тога нам се чини врло карактеристичним закључак који Партија даје на крају свога представљања односа религије и политике на свом службеном вебсајту. Тамо стоји "Питање поделе између цркве и државе привлачи интерес само када конкурентске партије или они који су према нама критички расположени то могу да искористе као политички капитал, у изборној години тада они истичу да је однос Нове Комето партије и Соко Гакаија неуставан, а за то одређени медији налазе велики простор. Али остаје чињеница да је државно тумачење члана 20 било конзистентно скоро пола века, и две деценије пре него што је Комеито партија била створена. Што је још важније јапански судови укључујући Врховни суд, који је коначни арбитар о прихватљивости нечега у демократији никада није довео у питање или променио то тумачење"²⁷⁾

24) Исто

25) Исто

26) Исто

27) <http://www.komei.or.jp/en/about/view.html> (доступно 2.3.2011)

На основу свега реченог није чудан успех партије Комеито у политичком животу Јапана. Да то није широко раширено мишљење Комеито не би имао такву подршку и не би толико дуго био на власти. Уопште суштина одговора на питање да ли је Нови Комеито религијска политичка партија и друго да ли је њено постојање антиуставно, је у ствари садржано у ставу који смо раније цитирали где се каже да је прича о секуларизму у Јапан пренета механички из Европе и да не одговара природи јапанског друштва. Уосталом зато је и цар преживео уставне реформе. Додуше са битно, промењеним овлашћењима али је ипак преживео. Зато што је функција цара који је свој легитимитет црпео из веровања да је потомак богиње Аматерасу задржана јер јапански народ дубоко верује да је то тако и да будућност Јапана зависи од божје подршке а она не може постојати ако народ не поштује његовог потомка - цара.

Нови Комеито партија не би могла да функционише да у широким слојевима јапанског друштва није раширен дубок респект за јапанску традицију у којој је егзистенција јапанске нације и државе немогућа без божје подршке. Тако је нпр. некадашњи премијер Јапана тј. шеф владе Јоширо Мори 2000. године рекао, обраћајући се Удружењу духовних лидера шинтоизма: "Јапан је земља богова чију суштину представља институција цара"²⁸⁾. Већ то сасвим јасно говори какав је став великог броја Јапанаца према религији и цару као потомку богова.

Не заборавимо ради се о премијеру, дакле политичару који је на ту функцију изабран вољом бирачке већине. Ако се подсетимо да је то време када је Нови Комеито део владајуће коалиције онда је јасно да су кроз речи премијера били изнети и ставови коалиционог партнера. Али сама чињеница да је председник владе као јачи партнер то изјавио показује да је то било већинско расположење. Самим тим питање секуларизма је релативизовано, исто као и однос државе према верским заједницама.

Колики је утицај Комеито партије, Сока Гакаија и осталих религиозних организација види се у политици према верским заједницама које је чинила јапанска власт на свим нивоима. То се посебно видело на примеру третирања захтева верских заједница према држави. Према поменутом члану устава видљиво је да држава треба да буде неутрална према верским заједницама и да не

28) John Breen: Conventional Wisdom and the Politics of Shinto in Postwar Japan, *Политикологија религије* бр.1/2010, год. 4.

даје средства из својих фондова за њихово одржавање. Али расположење народа и политика партије каква је Комеито стварају ипак друкчију климу. У граду Сунагава на острву Хокаидо градске власти су дозволиле да два шинто храма користе градско земљиште без финансијске надокнаде. То је изазвало протест хришћанске заједнице, која је сматрала да је тако прекршена уставна норма о равноправности религија. Као резултат тога Врховни суд је на основу жалбе хришћана закључио да су градске власти Сунагаве прекршиле чланове 20 и 89 устава таквим актима. Град Сунагава је потпуно, безначајан и како каже британски истраживач Јапана Џон Брин тешко да је ико изван тих градова, како он вели, чуо за ове храмове. Али је вест о одлуци Врховног суда била главна вест у свим јапанским новинама на насловним странама 10. јануара 2010. То се никада не би десило да то није био важан преседан који је указивао куда би Јапан могао да оде.²⁹⁾ Односно куда би неке снаге могле да пробају да одведу ову снажну земљу. А све то не би могло да нема озбиљне последице по читав свет. Треба само подсетити да се то десило 2010. дакле непосредно пошто је са власти отишла коалиција у којој је била и Нови Комеито партија. Тада су се околности промениле.

Активности које Нови Комеито спроводи у политици Јапана и међународним односима јасно показују да се он залаже за такав систем односа у коме ће се будистичке вредности неговати и развијати и бори се да што више људи прихвати те вредности. У исто време кроз своју активност која се тиче свакодневних проблема људи, Нова Комеито партија вешто протура националне циљеве Јапана, што је сасвим у складу са начирен будистичком националном оријентацијом. То се посебно види по питању односа према присуству америчке војске на јапанском тлу. Јасно је да су за све Јапанце амерички војници доказ да је њихова земља поражена у Другом светском рату и да просечан Јапанац није срећан, због присуства Американаца у униформи и под оружјем. Стога није нејасно нити нелегитимно што Јапанци желе да такве америчке снаге оду из њихове отаџбине. Али то није политика која се може јавно саопштити. Зато се такве акције које имају за циљ лимитирање присуства страних трупа прикривају неким другим објашњењима, и не користе отворену националну реторику, која позива на право да се буде сасвим независан. Како се то остварује види се из по-

29) Исто

литичког манифеста Партије донетог 2010. године. У политичким питањима тога манифеста се вешто говори о потреби смањивања америчког војног присуства у Јапану, али се све то завија у форму која уједно може да буде прихватљива. Како се ради о подручју на Окинави и другим местима која су позната као места великих жртава у Другом светском рату, где локално становништво памти недаће које је због борби са Американцима поднело, јасно је колико се овакве акције од стране тога становништва подржавају. У делу Манифеста који се тога тиче се указује да америчка база у Футенми представља одређену опасност за становништво и да би због тога требало да буде склоњена из града Футенма исто као и да се размотри смањење америчког војног присуства на читавој Окинави. Посебно је важно да се то ради у форми која је прихватљива и за Американце и за међународну заједницу. Зато се говори о борби за мир. У одељку који је посвећен томе се каже да би требало да се још више развије и прецизира америчко-јапански одбрамбени уговор и да треба развити билатералне везе да би се тако обезбедила сигурност Јапана. Али да би упркос тим потребама требало смањити присуство америчке војске на јапанској територији. Па се предлаже да се то чини постепено, а све са циљем да се смање оптерећења којима је због америчког војног присуства притиснуто локално становништво. Истовремено се на једини могућ и од света прихватљив начин покушава ојачати војна снага Јапана. У томе смислу се предлаже да се појача јапанско присуство у међународним мировним операцијама³⁰. То је, како видимо, једини могући начин да се дозволи постепено јапанско наоружавање. Јер није могуће очекивати да Јапан буде способан за мировне операције ако нема опремљену, обучену и довољну армију. Све су то очигледни покушаји обнове и јачања националне снаге. А то у условима када се Јапан још увек, барем индиректно, третира као поражена земља из Другог светског рата, није могуће.

Због тога Сока Гакаи даје подршку овој партији коју је и основао, али је под притиском јавности од ње морао да се правно одвоји.

За сам крај текста можемо закључити да је Нови Коменто пример политичке партије коју је основала верска заједница. Она је створена у условима наметнутог секуларизма, који је био последица војног пораза Јапана и војне окупације. Јапански народ је народ

30) <http://www.komei.or.jp/en/about/view.html> (доступно 2.3.2011)

за кога је егзистенција државе неодвојива од богова, зато је монархија божанског порекла неопходан елеменат државне организације. Имајући у виду ту чињеницу амерички окупатори су морали да задрже институцију цара, јер им је било јасно да политички мир у Јапану, и са Јапанцима, без цара не би био могућ. Али је та чињеница ублажена секуларизмом. Колико је он стварно успео да овлада душама Јапанаца најбоље одсликава изјава премијера Морија. Све то показује колико је пример овакве религиозне партије битан за политикологију религије. Кроз примере какав је Нови Комеито политикологија религије најбоље доказује да је без њених анализа немогуће разумети политички живот ни у једном делу наше планете.

Miroljub Jevtic

NEW KOMEI TO EXAMPLE OF RELIGIOUS-POLITICAL PARTIES

Summary

Politology of religion is the science that puts special emphasis on religious political parties. New Komeito Party, one of the most influential political parties in Japan is a typical example of religious political parties. It was formed by the Buddhist religious community Soka-Gakai in order to achieve its ideals in Japanese politics. Under public pressure because of the secular character of the society New Komeito formally renounced ties with the religious community. But, essentially, parties continued to fight for the ideals of religious community.

Key words: New Komeito, Soka-Gakkai, Religious Parties, Secularism, Religion, Politology of religion

ЛИТЕРАТУРА

- Александар Новаковић, Милена Пешић, „Мултикултурализам и индивидуална права“, *Српска политичка мисао*, бр. 1/2010.
- Владан Станковић, „Основи фундаментализма“, *Национални интерес*, бр. 4/2010.
- Душан Николиш, „Један могући приступ у изучавању глобалног међународног бића Сједињених Америчких Држава“, *Српска политичка мисао*, бр. 1/2010.
- Зоран Јевтовић, Радивоје Петровић, „Јавно мњење и демократски дефицит у добу мултимедија“, *Српска политичка мисао*, бр. 4/2010.

- John Breen, „Conventional wisdom and the politics of Shinto in postwar Japan“, *Политикологија религије*, бр. 1/2010, година 4.
- Мирољуб Јевтић, „Political science and religion“, *Политикологија религије*, бр. 1/2007. год. 1.
- Мирољуб Јевтић, *Политикологија религије*, Центар за проучавање религије и верску толеранцију, Београд, 2009.
- Michiaki Okuyama, „Soka Gakkai as a challenge to Japanese society and politics“, *Политикологија религије*, бр. 1/2010, год. 4.
- Michiaki Okuyama, „The Yasukuni shrine problem in the East Asian context: Religion and politics in modern Japan“, *Политикологија религије* бр. 21/2009, год. 3.
- Reimon Wachika, „A look at religion in Japan“, *Политикологија религије*, бр.1/2010, год. 4.
- Мирча Елијаде, *Водич кроз светске религије*, Народна књига, Алфа, Београд 1996.
- Радослав Гађиновић, „Демократија и безбедност у националној држави“, *Српска политичка мисао*, бр. 1/2010.
- Shinya Masa'aki, „The politico-religious dilemma of the Yasukuni shrine“, *Политикологија религије*, бр. 1/2010, год. 4.
- Tsushiro Hirofumi, „A multi-dimensional understanding of public religion: with special reference to the Yasukuni shrine, *Политикологија религије*, бр. 1/2010, год. 4.
- Fujimoto Ryuji, „Political thought and religion in postwar Japan: focusing on changes in the early 1970s, *Политикологија религије*, бр. 1/2010, год. 4.

Интернет сајтови

- <http://www.komei.or.jp/en/about/view.html>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Christian_Democracy
- http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Thailand_%281932%E2%80%931973%29#World_War_II
- <http://history.hanover.edu/texts/1889con.html>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Emperor_of_Japan
- <http://www.solon.org/Constitutions/Japan/English/english-Constitution.html>

Resume

Politology of Religion as one of the important subjects of their study takes a political party formed on religious base. In this sense, all religions are important. Here we analyze the role of political party New Komeito, which is one of the major parties in the political life of Japan. Formed by the Buddhist religious community Soka Gakkai. Soka

Gakkai is the Buddhist community that nurtures learning of Nichiren Buddhism,. A Nichiren Buddhism, among other things related to national traditions and fostering national values. Having in mind that Japan was defeated in World War II, Shinto State religion was restricted in his activities because of his nationalism. Japanese people are very proud and that defeat could not be easily rationalize and blame was not accepted easily. So he needed a way out. Soka- Gakkai proved to be a community that can in some sense to take the need for the manifestation of national feeling that he could not Shinto. It turned out very quickly that for a religious community can be difficult to pursue goals that are political. Because every national story is political. Therefore, the Soka Gakkai decided to form a political party. This is how the Komeito Party as an extended arm of Soka-Gakkai was created. Visible connections among religious communities and political parties began to provoke liberal circles. This was followed by attacks on the constitutional merits of the existence of such political party. To avoid charges of abuse of religion for political purposes the direction of the party decides to terminate a formal relationship with Soka Gakkai. Thus, the New Komeito party was formed .New Komeito party has since been presented as an autonomous political entity. Their relationship with Soka Gakkai explained in the same way as a political party explains the support they have from the union or some social organization.

Овај рад је примљен 17. јуна 2011. а прихваћен за штампу на састанку Редакције 8. августа 2011. године.